

Nr 911

Av herr Forsberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 138, angående studiesocialt stöd till studerande ungdom.

(Lika lydande med motion nr 749 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 138 föreslås ett nytt studiesocialt system innebärande väsentliga förbättringar av studiehjälpen i första hand till elever vid gymnasiala skolformer. De ekonomiska skäl, som f. n. hindrar många ungdomar att gå den gymnasiala studievägen, elimineras delvis vid bifall till dessa förslag. I åtskilliga hem torde man dock även i fortsättningen finna, att gymnasiestudier svårigen kan rymmas inom familjebudgeten. En icke obetydlig och dessutom psykologiskt irriterande utgiftspost är härvidlag det ständigt återkommande behovet av pengar för materiel- och bokinköp.

På ett flertal orter i landet har kommunerna ingripit till familjernas ekonomiska stöd genom att påtaga sig kostnaderna för helt eller delvis fri undervisningsmateriel vid yrkesskolor, realskolor, gymnasier m. fl. skolformer. Stödet utgår då vanligtvis endast till elever, som är mantalsskrivna inom resp. kommun.

Detta kommunala intresse att bistå den studerande ungdomen och dess familjer är synnerligen prisvärt, men löser ändock icke materielfrågan på ett fullt tillfredsställande sätt. På grund av stödets olika utformning i olika kommuner uppnås icke de lika villkor för ungdomen, som är eftersträfvansvärda. Inte ens i samma skola beredes samtliga elever lika villkor, eftersom skolorna oftast rekryteras från skilda kommuner. Till och med för elever i samma skolklass kan av denna anledning stödet variera från helt fria böcker och materiel till inget alls. Nuvarande systems nackdelar och orättvisa framstår också påfallande mellan kommuner, där grundskolan är helt genomförd, och sådana, där grundskolan under en övergångstid ännu ej är utbyggd. I de förstnämnda får eleverna fri materiel under en nioårig skolgång. Vill ungdomarna på orter, där grundskolan icke är utbyggd, skaffa sig motsvarande kunskaper, är de hänvisade till realskola eller liknande. I dessa skolor (3—4 år) får eleverna själva bekosta all materiel, såvida icke kommunen, som ovan sagts, har trätt emellan.

Utvecklingsprognoserna ger vid handen, att flertalet ungdomar vill och

kommer att fortsätta sin utbildning till gymnasieexamen eller motsvarande. Det bör då, enligt vår mening, vara riktigt, att ytterligare insatser göres från samhällets sida för att undanröja privat- och familjeekonomiska hinder härför. Den stödform, som härvidlag synes angelägnast, sedan prop. nr 138 blivit av riksdagen antagen, är tillhandahållande av obligatoriskt fri studiemateriel efter i stort sett samma regler som gäller för grundskolan.

Kommunernas visade intresse för denna sak vittnar om en utbredd principiell uppfattning, att gränsen för samhällsstödet på detta område bör ligga högre än vid grundskolans avgångsklass. Önskvärdheten att all ungdom, oavsett bostadsort, skall ges lika villkor framstår som ett avgörande skäl för att statsmakterna bör fastlägga reglerna för hur och var denna gräns bör dragas.

Med det anförda hemställas,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning samt förslag om införande av fria läroböcker och fri studiemateriel i gymnasier m. fl. skolformer med upp till motsvarande utbildningsnivå.

Stockholm den 14 april 1964

Anders Forsberg

Sven Persson

Erik Adamsson

Nils Kellgren